

Motion till riksdagen 2021/22:4066

av **Lorentz Tovatt m.fl. (MP)**

Kraftfull politik för att möta klimatnödläget

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en vetenskapligt baserad nationell koldioxidbudget för Sverige samt att styrmedel och åtgärder ska utformas och genomföras utifrån utsläppsbudgeten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram mål och åtgärder för de konsumtionsbaserade utsläppen, i linje med vad vetenskapen visar krävs för att klara Parisavtalet, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa och klimatsäkra miljöbalken (lex Preemraff) och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en solnedgångslag för fossila verksamheter, i syfte att helt fasa ut kol, olja och fossilgas till 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta och genomföra en nationell plan för utfasning av fossil energi, inklusive ett slutdatum för användning, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett grönt kunskapslyft för att underlätta omställning till en hållbar arbetsmarknad, motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb för unga och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge närboende möjlighet att bli delägare när det byggs vindkraftverk och att fastighetsskatt på vatten- och vindkraftverk bör gå till den region eller kommun där kraftverken finns och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ekonomiska politiken ska utformas inom ramen för de nationella klimat- och miljömålen och att de nya välfärdsmåtten ska vara styrande i budget och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla alla fossila subventioner och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att främja en grön finansmarknad i syfte att öka takten i omställningen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom ett nationellt mål, lagkrav och andra styrmedel verka för att minska resursförbrukningen till inom planetens gränser och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla den gröna skatteväxlingen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja delningsekonomi och konsumtion av klimatsmarta tjänster i stället för resursintensiva produkter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom bl.a. krav på produktdesign och produkters livslängd verka för att saker ska hålla längre och gå att reparera och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla statliga bolag ska ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner samt ges skärpta ägardirektiv om att verka för att nå miljömålen och Parisavtalet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att minska klimatpåverkan från offentlig konsumtion och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Industriklivet och Klimatklivet till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla statliga satsningar som Almis stöd till de mindre företagens omställning, i syfte att hjälpa industrier och företag att minska sin klimatpåverkan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta och fördjupa initiativet Fossilfritt Sverige samt att initiativet ska ta större hänsyn till andra aspekter av hållbarhet än klimat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planering av transportsystemet ska styras efter klimatmål, inte prognos, och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ett särskilt uppdrag till Trafikverket och andra berörda myndigheter att arbeta för ett mer transportsnålt samhälle samt att ta fram en plan för ökad transporteffektivitet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att järnvägen ska rustas upp och byggas ut i hela landet samt att nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa förmånsbeskattningen på företagscykel och kollektivtrafikkort och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett regelverk för kombinerad mobilitet (MaaS) samt genomföra en offentlig satsning på bilpooler och tillkännager detta för regeringen.

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för att fler ska kunna använda cykel som transportmedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta parkeringsnormen i plan- och bygglagen med en mobilitetsnorm och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja och utveckla trängselskatterna och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i Sverige och inom EU verka för att flyget ska betala för sin klimatpåverkan och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom slutdatum för försäljning fasa ut nybilsförsäljning av fossilbilar till senast 2025 och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom kraftigt skärpt och mer rättvis bonus malus fasa ut nybilsförsäljning av fossilbilar till senast 2025 och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030 och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell plan för utbyggnaden av laddinfrastrukturen i hela landet och ett ökat statligt ansvar för ”vita fläckar” på kartan över laddstolpar och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell plan för tankställen för biogas och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder/regeländringar och ökade statliga investeringar för överflyttning av långväga godstransporter från väg till järnväg och sjöfart och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa utvinningen av fossila bränslen, internationellt och i EU, samt förbjuda gas-, kol- och oljeutvinning i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klassa torv som ett fossilt bränsle och fasa ut brytning och användning av torv för energiproduktion och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kraftig utbyggnad av den havsbaserade vindkraften, med den hänsyn som krävs till ekosystemen tagen, och ett statligt planeringsmål om 90 terawattimmar till havs och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för solenergi för produktion av el och värme och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för framtidens kraftvärme- och värmeproduktion och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det billigare och enklare för bostadsrättsföreningar, hyresrättshushåll och samfälligheter att investera i solceller och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för satsningar på grön vätgas och andra förnybara elektrobränslen och tillkännager detta för regeringen.

42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara självförsörjande på hållbart producerade biobränslen senast 2030, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla användningen av biomassa från jordbruket för bioenergiproduktion och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en energieffektiviseringsfond för industrin och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa lagstadgade krav på omfattande energieffektiviseringar, s.k. kvotplikt, samt främja energieffektiviseringar och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering av bostäder genom uppdrag till Energimyndigheten och Boverket, skärpta krav samt förlängda statliga stöd och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett bonus malus-system för produkter för att gynna de mest energisnåla, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att halvera tiden för byggande av elnät och förkorta byggtiden av stamnät med minst två år genom regelförändringar, bättre samordning samt kraftfulla investeringar i ny nätkapacitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för energilager och införa ett teknikneutralt stöd för energilager och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja lokaldelning och flexibilitet i syfte att minska behovet av nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska klimatpåverkan av nödvändig ny- och ombyggnation genom ökad återanvändning och återvinning av byggnadsmaterial, mer byggande i trä samt en maxgräns för klimatpåverkan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och stärka statliga stöd för kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom stadsmiljöavtalen och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och stärka statliga stöd för kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom Klimatklivet och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för negativa utsläpp, inklusive infångning, transport och slutgiltig lagring, och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om naturbaserade klimatlösningar och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att främja investeringar, produktion och nedmyllning av biokol genom exempelvis EU:s landsbygdsprogram, jordbruks- och regionalstöd och Klimatklivet och tillkännager detta för regeringen.

57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kolinlagringen i jordbruksmarker och stoppa förlusten av åkermark och tillkännager detta för regeringen.

Övergripande styrmedel

Skärpta klimatmål och nationell koldioxidbudget

Om Sverige ska klara sitt bidrag till att hålla uppvärmningen under 1,5 grader måste de inhemska utsläppen nu börja minska med minst 12–15 procent per år och vara nära noll senast år 2035. För att möta klimatnödläget och leva upp till Parisavtalet behöver Sveriges klimatmål skärpas. Målet måste utgå från klimatforskningens senaste besked och fullt ut väga in aspekter som rör rättvisa och risk. Ett uppdaterat klimatmål måste även omfatta fler verksamheter och utsläppsområden än det nuvarande klimatmålet. De utsläpp som svenskarnas konsumtion orsakar är betydligt större än de territoriella utsläppen. När de konsumtionsbaserade utsläppen räknas med blir Sveriges utsläpp cirka 8 ton koldioxidequivivalenter per person och år. Nästan två tredjedelar kommer från hushållens konsumtion och drygt en tredjedel från offentlig konsumtion och investeringar. Hälften av svenskarnas klimatpåverkan sker i andra länder. Om Sverige ska klara sitt bidrag till att hålla uppvärmningen under 1,5 grader måste våra konsumtionsbaserade utsläpp minska till nedåt ett ton per person och år. De största utsläppsminskningarna behöver ske i närtid. Sverige ska ta ansvar för alla sina utsläpp, även de som uppstår i andra länder till följd av svensk import och konsumtion.

Klimatförändringarna drivs av den totala mängden växthusgaser i atmosfären och därför krävs, utöver ett mål om näranollutsläpp ett visst årtal, också styrning av hur mycket Sverige totalt kan släppa ut. Med hjälp av en utsläppsbudget kan en total mängd utsläpp kopplas till Sveriges klimatmål. Regeringen bör utse en ansvarig myndighet för att ta fram en nationell koldioxidbudget för Sverige, utifrån data från FN:s klimatpanel. Koldioxidbudgeten bör uppdateras varje år och styrmedel och åtgärder bör utformas och genomföras utifrån de nya målen och delmålen. Detta innebär exempelvis att myndigheter ska få en utsläppsbudget definierad i sina direktiv. Med nu kvarvarande kolbudget krävs en minskningstakt om 12–15 procent per år. Offentlig sektor ska gå före i omställningen och Sverige bör anta ett mål om att offentlig sektors totala växthusgasutsläpp, inklusive de konsumtionsbaserade, ska nå näranollutsläpp senast år 2030.

Lex Preemraff och fossil solnedgång

Miljöbalken behöver skärpas och klimatsäkras. Miljöpartiet vill införa stoppregler mot höga växthusgasutsläpp i tillståndsprövningar. Genom att utveckla lagstiftningen kan det fossila stoppas i ett tidigt skede och investeringarna istället styras mot det förnybara. Miljöpartiet driver på för att fossila projekt som hotar våra klimatmål ska kunna stoppas redan i domstolsprocessen, lex Preemraff. Miljöpartiet vill även gå över till tidsbegränsade tillstånd för verksamheter med stor klimatpåverkan. Pågående verksamheter med icke-tidsbegränsade tillstånd som har stor påverkan på klimatet ska kunna omprövas.

Det räcker inte med att bara stoppa nya fossilprojekt. Vi måste också hantera befintliga processer. Miljöpartiet föreslår en solnedgångslag för alla fossila processer i

Sverige. Det innebär ett slutdatum och därmed ett totalförbud av fossil energi. En nationell plan måste upprättas med hjälp av myndigheter för att arbetet ska ske tillsammans med alla berörda aktörer. Det gör att utfasningen av kol, olja och fossilgas kan ske på ett planerat och rättvist sätt.

En rättvis och solidarisk omställning i Sverige

I Sverige är utsläppen mycket ojämnt fördelade mellan olika inkomstgrupper. Mellan år 1990 och 2015 minskade utsläppen från svenskarnas konsumtion med elva procent, men i princip enbart tack vare minskningar hos medel- och låginkomsttagare. Att säkerställa en rättvis och jämlik klimatomställning är ett av politikens viktigaste uppdrag. Ytterst handlar en schyst omställning om att de fördelar och kostnader som kommer med omställningen fördelas på ett rimligt sätt mellan invånarna i landet. Utöver fördelning mellan olika inkomstgrupper handlar det också om fördelning mellan olika platser i landet, mellan män och kvinnor eller mellan olika åldersgrupper. Miljöpartiet ser klimatomställningen som ett sätt att bryta trenden av större ekonomiska och sociala klyftor i landet.

Miljöpartiet vill att alla människor ska ges möjligheten att bidra till omställningen. Bygget av framtidens Sverige kommer att skapa tusentals och åter tusentals arbetstillfällen. För att den mångfald av kompetens och erfarenhet som många redan besitter ska förvaltas på bästa sätt måste människor erbjudas möjligheten att om- och vidareutbilda sig under hela yrkeslivet. När fossila verksamheter fasas ut bör staten samtidigt investera i grön industri och gröna innovationer i hela landet för att genom klimatomställningen skapa nya gröna jobb. Staten bör ta ett särskilt ansvar för trygghetssystem och skyddsnet under omställningen. Därför bör regeringen lansera ett grönt kunskapslyft med syftet att underlätta teknik- och kompetensskifte och omställning till en hållbar arbetsmarknad. Kunskapslyftet bör genomföras som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom vuxenutbildningen, KY-utbildningar samt gymnasieskola och högskola i syfte att motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb för unga.

Sverige har ett överskott av elproduktion, speciellt i norra Sverige. Dock är elproduktionen inte jämnt fördelad mellan norr och söder. Överföringskapaciteten håller på att förbättras, men samtidigt måste mer el produceras närmare användaren. Miljöpartiet vill att hela Sverige ska vara med i energiomställningen och att de regioner och kommuner som är med och bidrar också ska belönas. För att motverka ”Not in my backyard”-rörelsen samt för att öka det lokala engagemanget och legitimiteten för den gröna omställningen vill Miljöpartiet ge närboende möjlighet att bli delägare när det byggs nya vindkraftverk, samt att fastighetsskatten på vatten- och vindkraftverk ska gå till den region eller kommun där kraftverken finns.

En grön och cirkulär ekonomi

Det ekonomiska systemet ska bidra till att skapa jämlika samhällen som verkar inom naturens ramar. När det ekonomiska systemet krockar med det ekologiska systemet är det ekonomin som måste anpassas, inte tvärtom. Den ekonomiska politiken ska

utformas inom ramen för nationella klimat- och miljömål och de nya välfärdsmåten ska vara styrande i budget. Subventioner och andra stödformer för fossila investeringar ska tas bort och klimatskadliga verksamheter ska bära hela sin verkliga kostnad. Den linjära ekonomin måste krympa i takt med att den cirkulära ekonomin växer. Vi behöver ett förnyat fokus på grön skatteväxling, det vill säga höjda skatter på sådant som är skadligt för miljö och klimat växlat mot sänkt skatt på arbete. De finansiella marknaderna måste regleras så att klimatrisker synliggörs och viktas, så att kapitalet styrs rätt.

Avskaffa fossila subventioner

Om Sverige ska nå upp till åtagandena i Parisavtalet måste vi kraftigt och omgående minska vårt fossilberoende. Miljöpartiet ser att en viktig del i detta är att fasa ut de subventioner av fossilanvändning som idag finns genom skattenedsättningar, avdrag och särskilda undantag. Vissa branscher kommer behöva kompenseras för de ökade kostnader som uppstår när fossila subventioner tas bort. Ett sådant stöd bör stimulera till en snabbare omställning till fossilfrihet. I regeringsställning har Miljöpartiet drivit igenom flera viktiga steg för att fasa ut fossila subventioner. Till exempel infördes en skatt på flygresor för att kompensera för att flygets bränsle inte är beskattat, systemet för tjänstebilar ändrades så att de smutsiga bilarna nu beskattas hårdare, ett bränslebyte inleddes som innebär att allt mindre av den bensin och diesel som säljs i Sverige är fossil, och viktiga förändringar av EU:s utsläppshandelssystem drevs igenom, vilket har lett till ett högre pris på utsläppsrätter. Arbetet måste fortsätta med siktet på att alla fossila subventioner avvecklas.

Grön finansmarknad för ökad takt i omställningen

Finansmarknaden spelar en viktig roll i den gröna omställningen. Mer kapital måste kanaliseras mot hållbara verksamheter och bort från det fossila. Därför måste den gröna styrningen av finansmarknaden skärpas för att takten i klimatomställningen ska öka. Miljöpartiet har i regering genomfört flera viktiga åtgärder för att göra finansmarknaden grönare. Bland annat har hållbarhet blivit ett mål för finansmarknadspolitiken, kraven på information om hållbarhetsinformation för fondförvaltare har ökat och hållbarhetskraven för flera av AP-fonderna har skärpts. Regeringen har även beslutat om gröna kreditgarantier och gröna statliga garantier för att stötta industrins omställning.

För att öka takten i omställningen vill vi upprätta en grön statlig investeringsbank för att mobilisera kapital till klimatvänliga, resurseffektiva och hållbara investeringar med goda lånevillkor. Finansiella institutioner bör genomgå klimatrelaterade stresstester. Stresstesterna ska visa på vilka risker finansiella företag utsätter sig för med utlåning eller investeringar i fossilberoende verksamheter och hur deras investeringar förhåller sig till Parisavtalet.

Svenska folkets pensionspengar ska inte finansiera klimatskadliga verksamheter. Regeringen bör ge Pensionsmyndigheten i uppdrag att kontinuerligt stärka hållbarhetsarbetet inom det upphandlade fondtorget för premiepensionssystemet. AP-fondernas hållbarhetsarbete ska följas upp och kraven vid behov skärpas.

Cirkulär ekonomi för minskad resursförbrukning

Svenskarnas konsumtionsutsläpp är bland de högsta i världen och Sverige har under de senaste decennierna använt en oproportionerlig och orättvist stor andel av världens snabbt krympande koldioxidbudget. Att som Sverige gör förbruka resurser som om det fanns drygt fyra jordklot går inte att på något vis betrakta som hållbart. Med Miljöpartiet i regering har Miljömålsberedningen fått i uppdrag att ta fram en strategi för att minska utsläpp av växthusgaser från Sveriges konsumtion av varor och tjänster, inklusive den offentliga sektorns konsumtion. Miljöpartiet verkar för att målet för de konsumtionsbaserade utsläppen ska vara vetenskapligt baserat och beakta rättviseaspekten i linje med Parisavtalet.

Det mest effektiva sättet att minska klimatpåverkan från konsumtion är att konsumera färre resursintensiva varor och tjänster. Det leder även till minskade avfallsmängder och minskad miljöpåverkan i övrigt. Miljöpartiet vill främja en cirkulär ekonomi där resurser fortsätter att cirkulera även när en produkt nått slutet av sin livscykel. Med Miljöpartiet i regering har Sverige sedan 2020 en strategi för cirkulär ekonomi, men strategin behöver kompletteras med konkreta mål och kraftfulla styrmedel. Finland är precis som Sverige ett land med stor produktion av råvaror, men också en föregångare vad gäller cirkulär ekonomi. Till skillnad från Sverige har Finland antagit ett flertal tidsatta mål som bland annat anger att förbrukningen av primära råvaror för inhemsk konsumtion 2035 inte ska överstiga 2015 års nivå. Sveriges regering bör föreslå ett nationellt mål, lagkrav och andra styrmedel för att minska resursförbrukningen till inom planetens gränser. Arbetet med att främja återvinning och återanvändning av metaller, plast, textil, byggmaterial och andra materialströmmar med stor miljöpåverkan måste intensifieras. Farliga ämnen i material behöver fasas ut och på sikt förbjudas för att underlätta återanvändning och återvinning. Miljöpartiet vill öka tillsynen inom avfallsområdet, ta fram nationella kriterier för när avfall upphör att vara avfall (end-of-waste) och lagstifta om skyldighet för företag att förebygga avfall. Vidare anser Miljöpartiet att förbränning av vissa återvinningsbara material, till exempel vissa plastsorter, ska förbjudas. Regeringen bör även skapa incitament för raffinering av returplast för att få igång bättre återanvändning av plast.

För att öka kunskapen om den cirkulära ekonomin bör SCB få i uppdrag att utveckla offentlig statistik för reparations- och andrahandsbranschen. Regeringen bör satsa på forskning samt ta fram färdplaner för omställning till en cirkulär ekonomi över hela landet, som gynnar näringsverksamhet och framväxt av arbetstillfällen. Miljöpartiet vill inrätta en innovationshubb för cirkulära affärs- och finansieringsmodeller. Det behövs nya standarder och mått som är anpassade efter en cirkulär ekonomi. Måttal och nivåer på traditionella finansiella mått lämpar sig inte alltid för cirkulära affärsmodeller.

Grön skatteväxling

För att gynna en cirkulär ekonomi och samtidigt öka acceptansen för klimatpolitiska åtgärder, krävs ett förnyat fokus på grön skatteväxling. En grön skatteväxling innebär höjda skatter på sådant som är skadligt för miljö och klimat växlat mot sänkt skatt på arbete. Idag är det ofta billigare att använda nya naturresurser än återvunnet material. För att gynna en cirkulär ekonomi behöver återvunnet material bli mer konkurrenskraftigt. Fler ekonomiska styrmedel behöver utvecklas utifrån principen om att förorenaren ska betala så att kostnaden för användning av jungfruliga material,

förstörelse av ekosystem och klimatbelastningen inkluderas i kostnaden för material och produkter. Miljöpartiet vill öka kostnaden för att använda nya (jungfruliga) naturresurser, bland annat genom höjd mineralavgift och höjd nivå på saneringsförsäkringen för gruvor.

Främja delningsekonomi och konsumtion av tjänster

Politiken måste främja delningsekonomi så att det blir lätt att dela på saker och äga tillsammans. Miljöpartiet vill utöka det föreslagna hyberavdraget till att även inkludera långtidsuthyrning eller leasing på längre än ett år med service av exempelvis disk- och tvättmaskiner. Momsen på bilpooler bör sänkas. Regeringen bör stötta uppskalning av delningsekonomi genom att ge lämpliga myndigheter ett formellt uppdrag att analysera behoven hos användarna. Styrmedel måste främja konsumtion av klimatsmarta tjänster istället för resursintensiva produkter. Regeringen bör ge Konsumentverket i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter identifiera och genomföra åtgärder som gör att människor undviker nyköp och istället lagar, återbrukar, delar eller nyttjar produkten som tjänst.

Produkter ska hålla längre och gå att reparera

Fortfarande är många produkter medvetet designade för en kort livslängd i syfte att öka företagets försäljning. Det förekommer också att företag förstör och slänger helt fungerande produkter, till exempel kläder eller möbler. Det är ett helt orimligt resursslöseri som idag är fullt lagligt. Vi vill införa krav på produktdesign, produkters livslängd samt konsumenters och oberoende reparatörers rätt att reparera. Reklamationsrätten bör kopplas till angiven förväntad livslängd på produkten och göra det lättare för konsumenten att ställa krav när produkter går sönder för tidigt. Den omvända bevisbördan bör förlängas från ett halvår till två år, så att bevisbördan ligger på företaget och inte på konsumenten. Miljöpartiet vill stärka konsumenters rätt till korrekt information och införa produktpass och märkning av särskilt miljöbelastande produkter och varor. Genom att stärka myndigheters tillsyn och verktyg så att företag som sprider felaktig produktinformation kan lagföras för falsk marknadsföring vill vi sätta stopp för greenwashing.

Statliga bolag ska bidra till omställningen

Statliga bolag måste styras i en klimat- och miljömässigt hållbar riktning. De bolag som står för 99 procent av de statliga bolagens klimatpåverkan är Vattenfall, LKAB, SAS, Postnord och Sveaskog. Regeringen har i ägarpolicyen beslutat att bolagen ska vara föredömen inom sin bransch och arbeta för att uppnå miljö kvalitetsmålen och Parisavtalet. Miljöpartiet anser att regeringen bör utveckla och intensifiera ägarstyrningen så att skrivningarna om hållbarhet får genomslag. Vi menar att alla statliga bolag bör ha vetenskapligt baserade klimatmål och klimatplaner. Regeringen bör ge SJ ett samhällsuppdrag om att verka för ökat tågresa i hela Sverige och till huvudorterna i våra grannländer, inklusive utökad nattågstrafik och direktlinjer till andra delar av Europa. Vi vill att regeringen ska ge i uppdrag till statliga Swedavia att arbeta för minskat flygresande. Regeringen bör även ge i uppdrag till Visit Sweden att i

sin marknadsföring av Sverige som turistdestination fokusera på närmarknader i syfte att minska flygandet. Miljöpartiet vill ändra Sveaskogs ägardirektiv samt Fastighetsverkets och Fortifikationsverkets regleringsbrev så att alla statliga skogsägare går mot ett skogsbruk utan gigantiska kalhyggen, där avverkningsmetoderna anpassas för att skapa utrymme för större biologisk mångfald och kolinlagring.

Offentlig konsumtion

Miljöpartiet vill införa ett mål om att offentlig sektor ska gå före i omställningen och nå näranollutsläpp till 2030. Lagen om offentlig upphandling (LOU) behöver uppdateras så att all offentlig upphandling skall beakta miljöhänsyn och klimatpåverkan, och så att låg klimatpåverkan och resursanvändning blir styrande faktorer. Miljöpartiet vill verka för att klimatsmart mat ska vara norm i offentlig sektor. Klimatsmart mat innebär framför allt ökad andel växtbaserad mat, men också mer säsonganpassad mat och mat som transporteras kortare sträckor samt att animaliska livsmedel kommer från djur som betar gräs och inte föds upp på sådant som vi människor kan äta.

Industrins omställning

Industrin står för en tredjedel av Sveriges inhemska växthusgasutsläpp. Sedan 1990 har utsläppen varierat mycket från år till år kopplat till produktionsvolym och konjunktur. Totalt har utsläppen från industrin minskat med 22 procent under de senaste 20 åren. Kommande 15 år måste en minskning som motsvarar kvarvarande 78 procent åstadkommas.

Tack vare Miljöpartiets arbete i regering kommer staten satsa flera miljarder på att stödja svensk industri i sitt arbete med att nå fossilfrihet genom det så kallade Industriklivet. Stöd ges till företag hela vägen från forsknings- och innovationsprojekt till demonstrationsanläggningar och fullskaliga anläggningar. Framöver omfattas även andra typer av industriprojekt av stödet, som exempelvis produktion av biodrivmedel, vätgas och batterier liksom plastreturaffinaderier och återvinningsanläggningar. Regeringen bör fortsätta att satsa på och bredda det statliga stödet Industriklivet.

Klimatklivet är ett stöd som bidrar till minskad klimatpåverkan genom bland annat investeringar i energieffektivisering och utbyggnad av laddinfrastruktur. Klimatklivet bör stärkas och utvecklas för att möjliggöra mer storskaliga investeringar. Små företag har ibland otillräckliga resurser för att klara omställningen till fossilfritt och cirkulärt på egen hand. Regeringen bör utveckla Almis uppdrag att ge stöd till de mindre företagens omställning.

Med Miljöpartiet i regering inleddes år 2015 initiativet Fossilfritt Sverige, med målet att bygga en stark industri och skapa fler jobb och exportmöjligheter genom att bli fossilfria. Totalt 22 olika branscher har tagit fram färdplaner för att visa hur de kan stärka sin konkurrenskraft genom att bli fossilfria eller klimatneutrala. Regeringen bör fördjupa Fossilfritt Sveriges arbete. Planerna måste utvecklas till att också beakta frågor som rör resurseffektivitet och biologisk mångfald.

Enligt Energimyndigheten kan svensk industri effektiviseras så att energiförbrukningen minskar med 23 TWh till 2050. Styrmedel behöver utformas och skärpas för att främja energieffektivisering, som exempelvis en kvotplikt för den elintensiva svenska

industrin. Miljöpartiet vill även se ökade incitament att tillvarata spillvärme från industrin. Se mer under Minska och effektivisera energianvändningen.

Transport och mobilitet

Transportsektorn står för omkring en tredjedel av Sveriges växthusgasutsläpp. När internationell sjöfart och flygtrafik räknas in är andelen över 40 procent. Sedan 1990 har utsläppen från inrikes transporter minskat med knappt 17 procent. Minskningen är främst en följd av att fordonen blivit mer energieffektiva och att en ökad andel biodrivmedel har ersatt bensin och diesel. Samtidigt har ökande person- och lastbilstrafik motverkat större utsläppsminskningar. Nu krävs en radikal omställning av vårt transportsystem där klimatmålen står i fokus. Miljöpartiets mål är att utsläppen från transportsektorn ska vara nära noll år 2030. Den totala mängden resor måste minska, framförallt resor som görs med bil och flyg. Vi måste bli bättre på att dela på våra fordon och resa mer kollektivt samt helt ställa om till förnybara och hållbara drivmedel inklusive el.

Övergripande planering och styrning

Transportinfrastrukturen ska planeras på ett sådant sätt att klimatmålen nås. Idag utgår planeringen från prognoser som bygger på historiska data och antaganden om ständig tillväxt för vägtrafiken. Detta behöver ändras. Den nationella transportpolitiken behöver göra tydligt att frågor som rör klimat och miljö ska få företräde framför insatser som gynnar ökad vägtrafik. För att klara en hållbar omställning av transporterna krävs en styrning mot ett mer transportsnålt samhälle. Regeringen bör ge ett särskilt uppdrag till Trafikverket och andra berörda myndigheter att arbeta för ett mer transportsnålt samhälle samt att ta fram en plan för ökad transporteffektivitet.

Tåg, kollektivtrafik och cykel

Det måste bli enkelt och billigare att resa med låg klimatpåverkan. Detta kräver allt från stora investeringar i kollektivtrafikens och cykelns infrastruktur till ökad turtäthet, bättre punktlighet och informationsinsatser. Sveriges järnväg behöver rustas upp och byggas ut i hela landet. Nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas. Regeringen bör ge SJ ett samhällsuppdrag att verka för ökat tågresande. Utbudet av nationell och regional kollektivtrafik ska öka i hela landet. Miljöpartiet har i regering drivit igenom slopandet av förmånsbeskattningen på företagscyklar och kämpar vidare för att den även ska slopas för kollektivtrafikkort.

Regeringen bör ta fram en nationell cykelplan, inklusive förslag på ett nationellt cykelvägnät, och följa upp den nationella cykelstrategin med konkreta åtgärder för att fler ska kunna cykla. Det behöver byggas fler och bättre cykelvägar i städer såväl som i gles- och landsbygd. Trafikverket ska kunna bygga cykelvägar i högre utsträckning än idag.

Mobilitet som tjänst och resfria möten

Idag står en svensk bil parkerad och outnyttjad 97 procent av tiden. Av de fem säten som finns i en vanlig bil används i snitt ett och ett halvt. Det innebär att en vanlig bil utnyttjas till mellan 1,5 och 2 procent av sin kapacitet. På många platser och för många människor finns en enorm outnyttjad potential att öka effektiviteten i hur vi använder bilar. En övergång till en modell som baseras på nyttjande istället för ägande kan göra att bilarna används mer effektivt. Vi vill gynna olika delningslösningar för bilar, exempelvis bilpooler och transporter som tjänst, så kallad mobility as a service (MaaS). Regeringen bör genomföra en offentlig satsning på bilpooler och ge kommuner möjlighet att reservera parkeringsplatser för bilpoolers fordon. Miljöpartiet vill sänka momsens på bilpooler. Inför ett regelverk för MaaS som gör det möjligt att ersätta bilresor med mindre miljöbelastande sätt att förflytta sig.

Digital teknik har gjort att många resor inte längre är nödvändiga. Med rätt styrmedel kan utsläppen från tjänsteresor och pendlingsresor minska drastiskt då digital mötesteknik möjliggör distansarbete och virtuella möten. Allt eftersom bil och flyg blir dyrare ökar också incitamenten för arbetsgivare att välja färre tjänsteresor. Det digitala mötet kan dock inte alltid fullt ut ersätta det fysiska och därför behövs möjligheten till ett klimatsmart resande. Myndigheternas arbete med resfria möten bör utvecklas.

Nya och vässade verktyg för att bryta storstadstilismen

Enligt Trafikverket är hälften av alla bilresor i tätort kortare än fem kilometer. Att få ner utsläppen från dessa resor till nära noll är inte bara en lågt hängande frukt i klimatarbetet utan ger även positiva sidoeffekter som minskade luftföroreningar i städer, förbättrad folkhälsa och mer attraktiva stadsmiljöer. (Stor)stadstilismen måste brytas. Miljöpartiet anser att parkeringsnormen i plan- och bygglagen bör ersättas med en mobilitetsnorm. Vi vill höja och utveckla trängselskatterna och införa avgifter på fler ställen i staden för att minska trängsel. Trängselskatter ska kunna differentieras så att fordon med högre utsläpp av exempelvis hälsovådliga ämnen beskattas hårdare. Trängselskatt ska användas för att delfinansiera kollektivtrafik. Miljöpartiet vill utse en statlig förhandlare som erbjuder fler kommuner att i samverkan med staten införa trängselskatter och/eller miljözoner. Statliga stöd till kommunala åtgärder för klimatsmart stads- och trafikplanering genom stadsmiljöavtalen och Klimatklivet bör utvecklas och stärkas.

Minskade utsläpp från flygresor

Svenskarnas flygande släpper ut omkring 10 miljoner koldioxidekvivalenter per år. Det är lika mycket som bilresandet och betydligt mer än stålindustrin eller cementindustrin i Sverige. En procent av jordens befolkning står för hälften av alla utsläpp från flyg. Flyget ska betala för sin klimatpåverkan, och utsläpp från flygresor måste minska. Miljöpartiet vill höja den svenska flygskatten och införa energiskatt och koldioxidskatt på flygbränsle i EU, för alla flygresor inom Europa. Idag är flyget i EU undantaget sådan skatt. Flyget bör även beläggas med full moms. Alla flygbolag ska betala fullt pris inom EU:s utsläppshandel. Gratis tilldelning av utsläppsrätter ska inte få förekomma. Miljöpartiet vill införa trängselavgifter på flygplatser för att öka priset på

pendlings- och affärsflygresor i rusningstid samt göra det obligatoriskt att informera om flygresors klimatpåverkan i all reklam och vid köp av flygbiljett.

Ställ om till el, förnybara drivmedel och effektiva fordon

Fossildrivna och särskilt energislukande fordon ska fasas ut. Fordonen måste bli mer effektiva och drivas med förnybara drivmedel. För att hela transportsektorn ska bli 100 procent fossilfri krävs flera olika typer av förnybara drivmedel. El, biogas, flytande biodrivmedel, vätgas och elektrobränslen är alla viktiga pusselbitar att jobba med.

Miljöpartiet vill fasa ut nybilsförsäljning av fossilbilar till 2025 och införa ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel senast 2030. Regeringen bör kraftigt skärpa bonus malus för att skynda på utfasningen av fossilbilar och för att göra reformen mer rättvis. Senast år 2025 ska endast bilar med nollutsläpp samt biogasbilar kunna få klimatbonus. Fram till dess vill vi införa ett nytt krav på att hybrider enbart ska tilldelas bonus om de kan drivas på höginblandade biodrivmedel. Skatten på de smutsigaste nya bilarna (malus) behöver höjas kraftigt, vid sidan av att skärpa gränserna för när malus tas ut, för att gå i linje med ambitionen att fasa ut fossildrivna bilar så snabbt som möjligt. Vi vill även fasa ut klimatbonusen för de dyraste bilarna. De personer som har råd att köpa de allra dyraste nya bilarna behöver inte en skattesubvention. För personer i glesbygd med dålig tillgång till kollektivtrafik vill Miljöpartiet införa en höjd bonus i bonus malus.

Regeringen bör ta fram en nationell plan för utbyggnaden av laddinfrastrukturen i hela landet och ett ökat statligt ansvar för att bygga ut laddinfrastruktur på platser som idag är "vita fläckar" på kartan över laddstolpar. Regeringen bör även ta fram en nationell plan för tankställen för biogas.

Godstrafik

Godstrafiken behöver flyttas från vägtransporter med hög klimatpåverkan till järnväg och sjöfart med betydligt lägre klimatpåverkan. En sådan överflyttning kräver stora satsningar och investeringar i järnvägssystemet, och järnvägens och sjöfartens konkurrensvillkor måste ändras. Miljöpartiet vill anpassa Sveriges järnvägsinfrastruktur för längre godståg som ska kunna köra i minst 100 km/h i enlighet med EU-regelverket, sänka maxnormen för lastbilars vikt och längd till EU-norm samt införa en kraftfull klimattendifferentiering av farledsavgifterna.

Energisystemet – hållbart och förnybart

För att vara i linje med Parisavtalet måste utsläppen från Sveriges energisystem vara nära noll senast 2035. Genom el-, värme- och bränslesystemen binder energisystemet samman industrier, transporter, bostäder och samhällsservice. I dag kommer ungefär en fjärdedel av energin i Sverige från fossila källor. Förbränning av fossila bränslen är landets största källa till koldioxidutsläpp. Utsläppen från fossila bränslen inom transportsektorn och industrin är långsamt på väg ned, men inte i den takt som krävs. Utsläppen från elsystemet är relativt låga. Till största del baseras i dag elen på vattenkraft och kärnkraft. Politiken för att ställa om energisystemet måste rikta in sig

mot att fasa ut alla fossila bränslen och bygga ut de förnybara energikällorna, att minska och effektivisera vår energianvändning, ökad flexibilitet i elsystemet samt investeringar i elnätet.

Ut med det fossila och in med det förnybara

Miljöpartiets mål är ett hundra procent förnybart energisystem. Den målsättningen kommer ur insikten om att utvinning av energi genom fossila källor och kärnkraft alltid sker på bekostnad av framtida generationer. Miljöpartiet har under många år drivit fram en mängd reformer på energiområdet och det har sammantaget lett till att den svenska energipolitiken lagt om kursen. Osäker kärnkraft och fossil energi är sakta men säkert på väg ut. Samtidigt kommer förnybart in med stormsteg. Redan 2023 beräknas över 30 procent av Sveriges elproduktion komma från vindkraft. Elproduktionen i Sverige har ökat markant, liksom den svenska exporten av el till andra länder, vilket skapar en enorm klimatnytta.

För var dag som går blir det mer akut att stoppa utvinningen av fossila bränslen, internationellt och i EU. Sverige måste verka med full kraft för att så ska ske. I Sverige bör gas-, kol- och oljeutvinning helt förbjudas. Torv bör klassas som ett fossilt bränsle och brytning och användning av torv för energiproduktion fasas ut.

Vindkraft på land och till havs har enorm potential. Den havsbaserade vindkraften behöver kraftigt byggas ut och Miljöpartiet föreslår därför ett statligt planeringsmål om 90 TWh till havs, vilket är fullt möjligt även med hänsyn tagen till välmående ekosystem. Även solkraft har stor potential att öka, på hustak och på andra ytor. Regeringen bör ta fram en nationell strategi för solenergi i Sverige, för produktion av el och värme. Vi anser även att det bör upprättas kommunala solbruksplaner för att underlätta snabba processer. All nybyggnation och alla större renoveringar ska ha solenergi, och det behöver bli enklare att vara både egen producent av och delägare i solenergi. Det behöver bli billigare och enklare för bostadsrättsföreningar, hyresrättshushåll och samfälligheter att investera i solceller. Regeringen bör utvidga skattereduktionerna till att även omfatta andelsägd förnybar el för att underlätta investeringar från bostadsrättsföreningar, hyresrättshushåll och samfälligheter.

Regeringen bör ta fram en nationell strategi för satsningar på grön vätgas och andra förnybara elektrobränslen. Dessa bränslen bör kunna användas för att uppnå målen inom Bränslebytet och för att ställa om industriella processer, för att minska behovet av biobränslen.

Biobränslen

Idag står biobränslen för en ökande del av den totala energianvändningen i Sverige, omkring 38 procent år 2018. Användningen är störst inom industrin och fjärrvärme-produktionen. Även inom transportsektorn ökar användningen av biodrivmedel. Av de råvaror som används för biodrivmedel inom transportsektorn i Sverige är 90 procent importerade. Tidigare har en stor del av dessa innehållit palmolja eller palmoljerester, som orsakar avverkad regnskog och gigantiska monokulturer. Nu har Miljöpartiet i regering drivit fram regleringar mot att i reduktionsplikten använda biodrivmedel som innehåller palmolja. Den ökade efterfrågan i kombination med behovet av att bevara biologisk mångfald visar att energieffektivisering och elektrifiering i alla sektorer är helt

centralt. Produktion av bioenergi ska bidra till uppfyllelsen av våra svenska miljömål, EU-direktiv på området samt internationella mål och avtal, som de globala hållbarhetsmålen och FN:s konvention för biologisk mångfald. Det innebär att råvaran alltid ska bestå av restprodukter eller komma från hållbart lantbruk, och att bränsle aldrig ska ha sitt ursprung i skyddsvärda skogar. Produktion av biobränslen får inte heller tränga ut livsmedelsproduktion.

Det är viktigt att förstå att en övergång från fossila drivmedel till biodrivmedel inte på kort sikt gör att vi minskar tillförseln av koldioxid till atmosfären. Även förbränning av biodrivmedel släpper ut koldioxid, men givet att kolet binds tillbaka i växtligheten är systemet över tid i balans. Förbränningsmotorn försvinner inte över en natt. Flera miljoner bilar med förbränningsmotorer rullar fortfarande på svenska vägar, och därtill kommer flygtrafiken och sjöfarten. Miljöpartiet ser det som nödvändigt att öka inblandningen av biobränslen för att fasa ut fossila bränslen. Det kommer ta tid att minska transportbehoven och ställa om till nollutsläppslösningar. Vissa biobränslen blir en övergångslösning som, trots att de är långt ifrån perfekta, nästan alltid är bättre än fossila alternativ såsom kol, olja och gas. Andra biobränslen med mycket låg eller till och med positiv klimatpåverkan, som biogas från avfall, kommer spela en viktig roll i energipusslet även på lång sikt.

Miljöpartiets mål är att Sverige ska vara självförsörjande på hållbart producerade biobränslen senast år 2030. Miljöpartiet vill utveckla användningen av biomassa från jordbruket för bioenergiproduktion, till exempel genom att odla mer hållbara energigrödor eller använda skörderester eller gödsel för biogasproduktion. Vi vill även införa ett produktionsstöd, i enlighet med Biogasmarknadsutredningens förslag, som är tillräckligt högt för att gödsel och annat organiskt avfall insamlas och uppgraderas till biogas.

Minska och effektivisera energianvändningen

Den mest miljövänliga kilowattimmen är den som inte produceras. Potentialen att minska och effektivisera energianvändningen är stor inom alla sektorer i samhället men nyttjas i alltför liten utsträckning. Incitamenten behöver stärkas och politiken förtydligas. Regeringen bör fortsatt främja energieffektivisering, genom bland annat en kvotplikt för den elintensiva svenska industrin. Miljöpartiet vill införa en energieffektiviseringsfond för industrin, där företag kan ansöka om stöd för energieffektivisering. Fonden kan finansieras genom kvotplikt eller genom avgift. För att styra från de mest energi- och resurseffektiva produkterna och till de minst energi- och resurseffektiva vill Miljöpartiet införa ett bonus malus-system för produkter, där energisnåla varor blir billigare och energislösande dyrare.

Det behövs skärpta krav på energieffektivisering i byggnader för både nya och befintliga fastigheter. Energimyndigheten och Boverket bör få i uppdrag att tillsammans med kommunerna och energikontoren ta fram ett program för energieffektivisering av det befintliga bostadsbeståndet. Det statliga energieffektiviseringsstödet bör förlängas som ett långsiktigt stöd för att lyfta fastigheter i de tre lägsta energiklasserna. Regeringen bör säkerställa Energimyndighetens stöd till energieffektiviseringsåtgärder, bland annat genom förlängt stöd till lokala energi- och klimatrådgivare. Miljöpartiet anser att det bara ska gå att göra rotavdrag när åtgärder leder till minskad energianvändning eller minskad resursåtgång. Dagens rotavdrag bör ersättas med ett energi-och-klimat-rotavdrag.

Ökad flexibilitet och smarta investeringar i framtidens elnät

Med elektrifiering av den tunga industrin och stora delar av transportsektorn ökar behovet av förnybar el och robusta elnät som kan föra över stora mängder el. Energisystemet måste bli mer flexibelt och elnäten behöver byggas ut och rustas upp. Miljöpartiet vill halvera tiden för byggande av elnät och förkorta byggtiden av stamnät med minst två år genom regelförändringar, bättre samordning samt kraftfulla investeringar i ny nätkapacitet. Regeringen bör ta fram en nationell strategi för energilager och införa ett teknikneutralt stöd för energilager.

Minskad klimatpåverkan från boende och bebyggelse

Bygg- och fastighetssektorn står för drygt en femtedel av utsläppen i Sverige. När utsläpp från importerade varor och tjänster räknas in blir sektorns utsläpp betydligt högre. Själva byggverksamheten står för omkring hälften av sektorns totala utsläpp, fastighetsförvaltning och uppvärmning står för resterande. Sedan 1993 har utsläppen från uppvärmning minskat, medan utsläppen från byggande och renovering inte har ändrats nämnvärt. Den trenden behöver brytas om klimatmålen ska kunna nås. Arbetet med att minska utsläppen från bygg- och fastighetssektorn måste framförallt riktas in mot följande områden:

1. minska behovet av nya byggnader så långt som möjligt
2. minimera klimatpåverkan av nödvändig ny- och ombyggnation
3. minska utsläppen från uppvärmning av fastigheter.

Bebyggelse, tätorter och städer ska planeras så att utsläpp från transporter minimeras.

Miljöpartiet ser att skatteregler, hyreslagen samt plan- och bygglagen måste utformas för att uppmuntra delningslösningar och flexibilitet, i syfte att minimera behovet av nya lokaler. Regeringen bör underlätta omvandling av byggnader till nya ändamål, till exempel från kontorslokaler till bostäder. Nyproducerade byggnader behöver vara flexibla och ska kunna anpassas till olika behov över tid.

Miljöpartiet vill införa en maxgräns för hur mycket en ny byggnad får släppa ut under hela sin livscykel. Vi vill utveckla investeringsstödet till hyresrätter med en maxgräns för utsläpp innan det nationella kravet införts. Genom att bygga mer i trä kan utsläpp från byggnation minska och kol lagras i nya byggnader. Regeringen bör sätta som nationellt mål att minst hälften av alla bostäder i flerbostadshus 2025 ska byggas med trästomme. Miljöpartiet vill även skärpa kraven på hantering av byggavfall för att öka graden av återanvändning, återbruk och återvinning av byggmaterial.

Miljöpartiet vill se en rad åtgärder för energieffektivisering i byggnader för både nya och befintliga fastigheter, se avsnittet Minska och effektivisera energianvändningen.

Mindre än nollutsläpp – starka ekosystem och ökad kolinlagring

Vetenskapens besked är tydligt: För att nå Parisavtalets mål krävs nollutsläpp i kombination med negativa utsläpp i stor skala. Negativa utsläpp kan uppnås med så kallade naturbaserade lösningar, exempelvis skogar som binder in kol i träd och mark.

Klimatkrisen och artkrisen är tätt sammankopplade och det är viktigt att åtgärder för att öka inlagringen av kol i naturen också främjar biologisk mångfald. Negativa utsläpp kan också åstadkommas genom tekniker för att suga upp och lagra koldioxid djupt ner i marken under lång tid. För att så kallade CCS-tekniker (carbon capture and storage) ska kunna generera negativa utsläpp krävs att koldioxid sugas upp direkt ur atmosfären – DACCS – eller från förbränning av biomassa, så kallad bio-CCS. Det råder stor osäkerhet kring hur och i vilken skala CCS-teknikerna kommer att kunna generera negativa utsläpp. Bio-CCS i stor skala riskerar att hota matproduktion och biologisk mångfald. Negativa utsläpp får aldrig användas som ursäkt för fortsatt användning av fossila bränslen.

Regeringen bör ta fram en nationell strategi för negativa utsläpp. Strategin ska omfatta hela kedjan, inklusive infångning, transport och slutgiltig lagring, samt inkludera naturbaserade klimatlösningar. Det behövs ett samlat grepp kring naturbaserade klimatlösningar i skogen, i jordbrukslandskapet och i hav och sjöar. Relevanta myndigheter ska få i uppdrag att titta på den samlade tekniska och hållbara potentialen att öka kolinlagringen i landskapet. Miljöpartiet vill satsa på lösningar som kan generera nettoupptag av växthusgaser i närtid och ger synergier med miljömålen. Det behöver även utredas vilken mark som är lämplig att återbeskoga och hur, utan att det konkurrerar med livsmedelsproduktionen eller blir svårare att nå andra miljömål. Berörda markägare ska erbjudas ersättning för åtgärder och eventuellt förlorat markvärde.

Miljöpartiet vill öka tillgången till rådgivning och ekonomiska stöd som gynnar ökad kolinlagring i jordbruksmark och stoppa bortbyggandet av åkermark genom att klassa åkermark som ett riksintresse. Sverige bör verka för att investeringar, produktion och nedmyllning av biokol ska främjas genom exempelvis EU:s landsbygdsprogram, jordbruks- och regionstöd och Klimatklivet. Regeringen bör anta ett nationellt mål om att skydda minst 30 procent av landytan, utifrån representativitet och ekologisk funktion samt införa etappmål för hyggesfritt skogsbruk inom ramen för miljömålssystemet samt stötta markägare som vill använda hyggesfria metoder och längre omloppstider.

Lorentz Tovatt (MP)

Elisabeth Falkhaven (MP)

Maria Gardfjell (MP)

Margareta Fransson (MP)

Axel Hallberg (MP)

Camilla Hansén (MP)

Emma Hult (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Karolina Skog (MP)

Annika Hirvonen (MP)